KULTURA

manifestacije

»Croatia rediviva« 19. srpnja na Braču

ZAGREB, 16. srpnja – Pjesnička manifestacija - »Croatia rediviva«, poznatija pod naslovom »Čakaj-što«, održat će se u petak, 19. srpnja na središnjemu gradskom trgu u Selcima na otoku Braču. Manifestacija, koja će se ove godine održati 12. put, utemeljena je na poticaj istaknuta hrvatskog pjesnika, liječnika i diplomata Drage Štambuka i Društva hrvatskih književnika. Svake godine ocjenjivački sud nagradi po jednog pjesnika, i to simboličnim odličjem – maslinovim vijencem za promicanje poezije na jednome od tri hrvatska narječja. Do sada su to odličje s Brača ponijeli naši najpoznatiji pjesnici poput Vesne Parun, Luke Paljetka i Slavka Mihalića, dok je prošlogodišnji laureat bio Dragutin Tadijanović, bard hrvatskoga pjesništva. Kako se doznaje od Drage Štambuka, ovogodišnja manifestacija započinje blokom poezije posvećenom prošlogodišnjem laureatu Dragutinu Tadijanoviću, a okupit će 20-ak pjesnika koji pišu na čakavskom, kajkavskom i štokavskom. (Hina)

knjiga

Paljetkov i Lovrenčićev hommage Vojnoviću

DUBROVNIK, 16. srpnja – U parku Umjetničke škole Luke Sorkočevića, istom prostoru gdje i ovoga ljeta Festivalski dramski ansambl u režiji Joška Juvančića izvodi Vojnovićevu »Dubrovačku trilogiju«, predstavljena je zanimljiva i, posebice Dubrovčanima, draga knjiga Luka Paljetka i Ivana Lovrenčića »Lapadski soneti Iva Vojnovića«. Uz uvodni Paljetkov nadahnuti esej, knjiga je, uz Lovrenčićeve prepoznatljive crteže, obogaćena i Paljetkovim komentarima slikarskoga prinosa koji interpretira i reinterpretira Vojnovićeve sonate. Uz sabrane Vojnovićeve drame u knjizi »Noć smrznutog cvijeća« i posebice intrigantne »Male trilogije«, Paljetak zajedno s Lovrenčićem obogaćuje dosadašnju literarnu, kritičko-književnu i umjetničku ponudu inspiriranu Vojnovićevim djelom. Paljetkovu i Lovrenčićevu knjigu predstavili su akademici Ivo Frangeš i Tonko Maroević. Predstavljanje knjige »Lapadski soneti Iva Vojnovića«, u organizaciji Dubrovačkih ljetnih igara, poklopilo se i sa 100. godišnjicom prvog objavljivanja Vojnovićeve »Dubrovačke trilogije«. **D. M.**

film

Snima se »Ispod crte« Petra Krelje

ZAGREB, 16. srpnja – Ovaj tjedan u Zagrebu privest će se kraju snimanje igranoga filma »Ispod crte« redatelja Petra Krelje. »Ispod crte« je suvremena priča o dramatičnom propadanju nekoć ugledne i imućne zagrebačke obitelji čijeg je djeda Antuna u devedesetima zanijela politika, sina Ivana je pregazio rat, dok se unuk Toni nalazi u rascjepu između neželjena prijestupništva i djevojke Zrinke koju voli. U glavnim ulogama Tonija i Zrinke pojavljuju se dvoje mladih glumaca s Akademije Rakan Rushaidat i Leona Paraminski. Ostale uloge tumače Filip Šovagović, Jasna Bilušić, Relja Bašić, Nada Subotić, Anja Šovagović, Dubravka Ostojić, Ivo Gregurević, Goran Grgić, Hrvoje Kečkeš i Dragan Despot i drugi, a prvi put na filmu i Buga Šimić-Lončar. Za kamerom je Karmela Kursar, scenografkinja je Tanja Laske, kostimografkinja Latica Ivanišević, dok će glazbu skladati Davor Rocco. **K. R.**

FESTIVALI – Zatvorena prva smjena Urbanoga festivala u Zagrebu

PROPITIVANJE NOVIH IZRAŽAJNIH MOGUĆNOSTI

Umjetnički projekti predstavljeni tijekom prve smjene Urbanoga festivala tematizirali su suvremena društvena strujanja, uključujući gledatelje u svoje projekte

S problemima se može i trgovati: Iz projekta »Problemarket«

ZAGREB, 16. srpnja – Unatoč prvotnoj zabrani održavanja čitavoga programa, pa dobivanju dozvole u zadnji trenutak – samo nekoliko sati prije predviđenog službenog otvorenja, projekti prve smjene Urbanoga festivala, koji su se na otvorenim prostorima grada odvijali od 11. do 16. srpnja, protekli su bez problema, izazivajući pritom veliko zanimanje i, još češće, čuđenje publike. Projekti predstavljeni u prvoj smjeni Urbanoga festivala bili su uglavnom minimalističke intervencije čija je glavna namjera bila tematizacija suvremenih društvenih strujanja, dok su gledatelji bili aktivni sudionici tih zbivanja.

Urbani festival započeo je »Context partyjem« mađarskoga umjetnika Janosa Sugara, koji je održan na jednom od najprometnijih gradskih prostora – na Glavnome kolodvoru. Drugi dan Festivala otvorili su »Gradski razgovori« finskoga umjetnika Juhe Valkeapää, koji je izveo vokalnu solo-šetnju, performance u kojem je tijekom pet dvosatnih šetnja gradom davao glas kipovima, skulpturama, prometnim znakovima, izlozima, poštanskim sandučićima, fontanama i drugim gradskim objektima, pripisujući im na taj način nove dimenzije. Projekt »Bacači sjenki« složeni je sustav putovanja gradom tijekom nekoliko dana – svojevrstan internetski priručnik koji se pretvara u živi, pojedincu prilagođen događaj u obliku gradske ture.

Unutar toga putovanja- performancea-događaja-instalacije-otvorene strukture pozvan je sudionik-putnik iskušati svoje fizičke i mentalne sposobnosti čitanja i stvaranja novih situacija unutar realnih ili hiperrealnih okolina. Otkrivajući, korak po korak, ključeve za otvaranje novih mogućnosti putovanja, putnik-sudionik, poput detektiva, ispisuje neispričane zagrebačke priče.

Argentinsko-engleska umjetnica Cecilia Mandrile u svojoj je predstavi nazvanoj »Miris odsutnosti« publici predstavila uzorke instalacija skupljenih iz različitih galerijskih prostora. A skupina »Fakultet za raboti što ne se učat« iz Makedonije izvela je performance »Protest protiv samog sebe«, čin kritičke komunikacije koja razvija samoironiju i samokritičnost, te je ujedno komentar suvremenog doba, kada su socijalne revolucije postale trivijalne, a čovjek ružan, debeo, bogat i nezadovoljan. Slovenci Davide Grassi i Igor Štromajer predstavili su pak projekt »Problemarket« – dioničko društvo u vlasništvu nekoliko kompanija koje trguje problemima, jer polazi od činjenice da problemi imaju vrijednost, kao svojevrsni katalizatori energije i začin naših života. Na burzi problema danas tako trguje više od 180 brokera iz Slovenije i svijeta, koristeći se elektroničkim sustavom koji omogućuje trgovanje u stvarnome vremenu i na udaljenosti.

Sandra-Viktorija Antić

FESTIVALI – Recital Mate Bekavca i Klausa Jäcklea na Dubrovačkim ljetnim igrama

TONOVI OPORA ODJEKA

Vibracijama tonske pjevnosti Bekavac i Jäckle na juriš osvojili publiku u Atriju Kneževa dvora / Za umjetnost Mate Bekavca može se ukratko reći – to je muška Sabina Meyer

Ileana Grazio

U Atriju Kneževa dvora u Dubrovniku nižu se recitali pa je 15. srpnja pred publiku stao klarinetist Mate Bekavac sa susviračem gitaristom Klausom Jäckleom, priredivši pravu glazbenu gozbu. Mate Bekavac je odlično školovan instrumentalist, a između mnogih njegovih nagrada spomenimo samo neke: nagrada Mozarteuma 1992., na Eurovizijskom natjecanju – Varšava 1994., natjecanje Yamaha i Beču 1994., na Međunarodnom natjecanju klarinetista u Lisabonu 1994., iste godine proglašen je »mladim glazbenikom godine u Sloveniji«.

Mate Bekavac sada je umjetnik komu ponude stižu od velikih koncertnih dvorana s obje strane Atlantika. Njegov susviračk Klaus Jäckle, učenik poznatog gitarista Juliana Breama, ima također zapaženu umjetničku karijeru, između ostalog dobitnik je i nagrade Wolfram von Eschenbach.

Romantični ugođaji: Mate Bekavac i Klaus Jäckle u Atriju Kneževa dvora Foto: Vjesnik/ Anton Hauswitschka

U Atriju Kneževa dvora umjetnici razastrili su program od romantičarske raspjevanosti pa do skladatelja prošloga stoljeća. Prvo su se obratili ležernom i efektnom skladbom Franza Schuberta Sonatom u a-molu za arpeggione i glasovir (prerada), kojom su u vibracijama tonske pjevnosti na juriš osvojili nazočne. Rumunjski plesovi Bele Bartoka često izvode violinisti, međutim slušajući kako ih je svirao Mato Bekavac uz diskretnu zvučnu gitarističku mrežu, skladba je dobila autentičan zvuk narodnih rumunjskih puhačkih instrumenata. Širili su se nedefinirani dijatonski tonovi opora odjeka. Manje poznati klarinetist i skladatelj H. Neumann napisao je varijacije na Schubertovu popijevku »Čežnja«, koju su umjetnici odsvirali nježno.

Kao predah sam Klaus Jäckle ponudio je dvije popularne skladbe iz gitarističke literature, donesene u finim zvučnim relacijama: Sjećanje na Alhambru od Tarrega i Sevilla iz Španjolske suite I. Albeniza. Playera op. 230 za klarinet i gitaru P. de Saraseta umjetnik Bekavac je gradio visokom spiralom tonskih različitosti. U Andaluziji iz dvanaest španjolskih pjesama E. Granadosa y Campina umjetnici su bili gotovo raspojasani, što su u jednom snažnom crescendu prenijeli i na Povijest tanga A. Piazzolle. Ako bismo još jednom okarakterizirali umjetnost Mate Bekavca, onda ukratko: Mate Bekavac je »muška Sabina Meyer«.

»Mlinar« Vlaste Delimar

OSIJEK, 16. srpnja – U prostoru Galerije Kazamat, u dvorištu Restauratorske radionice, u osječkoj tvrđi u ponedjeljak na večer upriličen je performance »Mlinar« a u izvedbi poznate hrvatske umjetnice Vlaste Delimar, koja već desetljećima djeluje kao samostalna umjetnica na polju postkonceptualističkih traganja. Njezina kritika uvijek je usmjerena protiv licemjerja društva i odupiranja istini tijela i njegove veze s prirodom. U prikazanom performanceu, mozaiku vizualne i žive izvedbe, zabilježeno je još jedno putovanje osobe kroz osobu, putovanje žene/muškarca i obrnuto. S Vlastom Delimar nastupio je i Milan Božić s kojim je 1999. godine ova umjetnica započela projekt pod nazivom »Razgovor s ratnikom ili žena je nestala«. Performance »Mlinar« prikazan je u sklopu Osječkog ljeta kulture 2002. **S. Č. D.**

Dar Auruma za varaždinski HNK

VARAŽDIN,16. srpnja – Osiguravajuće društvo Aurum darovalo je 25.000 kuna za održavanje zgrade Hrvatskoga narodnog kazališta u Varaždinu. Ugovor o daru potpisali su ovih dana Maja Rendulić, glavna direktorica Auruma, i Marijan Varjačić, ravnatelj HNK u Varaždinu. Iz proračuna grada Varaždina plaćena je izgradnja mreže hidranata i drugih elemenata protupožarne zaštite. **K. G.**

DONACIJE – Izložba »Zbirka stare ambalaže: dr. Ante Rodin donacija gradu Zagrebu« u Muzeju grada Zagreba

SA SMETLIŠTA U MUZEJ

Izložba predstavlja cjelovitu donaciju stare ambalaže proizvoda koji su od kraja 19. stoljeća do danas izrađivani u Zagrebu ili su u njemu prodavani, te tako svjedoče o kulturnoj, gospodarskoj i političkoj povijesti glavnoga grada i Hrvatske

ZAGREB, 16. srpnja – Sav svoj radni vijek dr. Ante Rodin bavi se isključivo ambalažom i tehnologijom pakiranja, a posebice njezinom znanstvenom obradom. Upravo taj podatak bio je osnova za nastanak pozamašne zbirke ambalaže koju je ovaj strastveni kolekcionar prikupljao od 1971. godine do danas.

Zbirka danas broji više od 6.000 predmeta, a 2.000 dr. Ante Rodin daruje Muzeju grada Zagreba (MGZ), koji će od njih oko 900 uvrstiti u svoj stalni postav.

O tome je izvijestio ravnatelj MGZ Vinko Ivić na konferenciji za novinare priređenoj u utorak prije podne u toj ustanovi, a u prigodi izložbe »Zbirka stare ambalaže: dr. Ante Rodin donacija gradu Zagrebu« koja je tu otvorena na večer. Izložba predstavlja cjelovitu donaciju stare ambalaže proizvoda koji su od kraja 19. stoljeća do danas izrađivani u Zagrebu ili su u njemu prodavani, te tako svjedoče o kulturnoj, gospodarskoj i političkoj povijesti glavnoga grada i Hrvatske.

Nada Premerl, autorica koncepcije izložbe, kazala je kako će ovom donacijom MGZ postati četvrti muzej na svijetu koji čuva staru ambalažu. Zbog nemogućnosti prezentiranja cjelovite zbirke, naglasila je, ova će donacija potaknuti osnivanje muzeja ambalaže.

Prvi hrvatski deterdžent: Reklama za Radion iz 1929.

Vjeročka Rukavina, zaslužna za izbor i stručnu obradu građe, rekla je da je vrijednost ove donacije to veća jer se radi o predmetima koji su prikupljani na smetlištima i time bili osuđeni na propast. Arhitekt Željko Kovačić, autor likovnog postava izložbe i ukupnog postava MGZ, istaknuo je da je eksponate smjestio u vrijeme nastanka ambalaže od nekadašnjih dućana mješovite robe do prvih samoposluživanja.

Dr. Ante Rodin, ne krijući osjećaje, izjavio je da je uz ovu zbirku jako emocionalno vezan, a zbog toga što ju je prikupljao po smetlištima bio je osuđivan od javnosti. Iako je danas njegova zbirka slavljena i hvaljena, prisjetio se neugodnih trenutaka koje mu je priskrbilo takvo kolekcionarstvo, zbog čega je bio ponižavan i nazivan doktor-smetlar. Danas, ističe dr. Rodin, poduzeća kao što su Pliva, Kraš ili Badel traže od njega primjerke svoje ambalaže, što on odbija, ali će njegov primjer barem potaknuti nadležne u tim poduzećima da se o njoj u budućnosti bolje brinu.

Vlasta Tolić

KONCERTI – Nastup »Kvarteta Elysee« u Šibeniku

RAVELOVE ZVUČNE SLIKE

Dodi Komanov

Na drugom koncertu na International Classic Festu – Šibenik 2002. nastupili su Kvartet Elysee i pijanistica Olga Cinkoburova s djelima Ravela (Gudački kvartet u F-duru) i Francka (Glasovirski kvintet u A-duru). Kvartet Elysee postoji od 1995. godine, a čine ga nekadašnji članovi kvarteta »Anton« i »Ysaye« – violinisti Christophe Giovaninetti i Marc Vieillefon, violinist Dimitri Khlebtsevitch te violončelist Igor Kirichenko. U cjelini vrlo kvalitetan koncert predstavio je dvije potpuno različite izvedbe pažljivo i precizno artikuliranih parametara, s posebnim naglaskom na kakvoći i načinu oblikovanja tona odnosno zvučne slike.

Taj je pristup posebice bio istaknut u Ravelovu kvartetu, u kojem je napor glazbenika ostvario i jasnoću i oporost Ravelova rukopisa, onu pametnu reduciranost savršene mjere prave izražajnosti, i to u svim stavcima, no izvedbi je u cjelini nedostajalo provodnosti te zaokruženosti. Međutim, te nedostatke dijelom treba pripisati akustičkim uvjetima Šibenskoga kazališta, koji danas doista nisu u potpunosti odgovarajući, teži li se vrhunskim koncertnim ostvarenjima gudačkih ansambala, što svakako treba uzeti u obzir. Međutim, nesporno je da se neki popravci u tome smislu mogu napraviti.

Glasovirski kvintet Cesara Francka, u kojemu je nastupila pijanistica Olga Cinkoburova, bio je uslijed interpretacije temeljene na pastoznom i bogatom zvuku izrazite homogenosti na određenoj razini uspješnije izveden, a to je bilo i drugo djelo na koncertu, pa su se i glazbenici donekle prilagodili spomenutim akustičkim uvjetima. No, zamjerke toj izvedbi odnose se na nedostatnu artikulaciju glasovirske dionice, čija je autonomnost – kao glazbala sasvim drugačije prirode i načina izražavanja počesto bila zapostavljena. No, na taj način naglašena želja za cjelovitošću ansambla bila je postignuta samo u nekim dijelovima prvoga i trećega stavka.

Međutim, »Kvartet Elysee« šibenskoj se publici predstavio kao ansambl dobrih glazbenika čije ambicije u području komornog izričaja očito teže visokim ciljevima, točnije, ostvarenju sasvim posebne unutarnje, i u pravilu zatvorene strukture kvartetskog mišljenja. Njihovi su međuodnosi jasno postavljeni i referentni, što je posebice bilo prepoznatljivo u dinamičkim nijansiranjima i pristupu boji (Ravel). Stoga, treba vjerovati da ćemo ovaj ansambl čuti opet, i na drugim koncertnim podijima u Hrvatskoj.